

blive saaledes ikke at regnes til Folketirken, eller hvor hører det da ellers hen? Har Als med de andre omtalte Dele af Slesvig ikke Ret til at faae disse Love, som her udgives i kirkelig Henseende, overførte til sig, eller hvor skal det vende sig hen i kirkelig Henseende? — Jeg kan ikke antage, at man mener, at Als i kirkelig Henseende hører under Hertugdømmet Slesvigs Forfatning. Thi for det Første har vor Folketirke ingensinde afgivet sine Rettigheder, der ere saa gamle som Christendommens Indførelse i disse Landsdele, og for det Andet hedder det i § 3 i Forfatningen for Hertugdømmet Slesvig, at under denne Forfatning henhører ikke Andet, end hvad der henhører under Ministeriet for Slesvig. Eller er det maastee Tanken, at Hans Majestæt siden 1849 er Souverain i kirkelig Henseende for disse Landsdele? Men hvorfor udfører man da ikke Tanken, hvorfor lader man det staae hen, at i 12 Aar ingen kirkelig Lov har været givet og ingen kirkelig Lov kan komme istand for disse Dele? Det var derpaa, jeg vilde henlede den høitærede Ministers Opmærksomhed; idet vi betragtede den foreliggende lille Mislighed, kom jeg til at tænke paa, at det kun var en lille Deel af den store Mislighed, der angaaer saavel Als som det Tørningelehufte.

Dette var den første Sag, jeg ønskede at høre mig over; men dernæst vilde jeg gjerne høre mig over Posteringen af Folketirken her paa dette Sted i Finantsloven. Udvalget har meent om denne Postering, at Instituter med særlige Fonds i Finantsloven var en uheldig Postering; jeg kan ogsaa sige, den er uheldig, skjøndt muligviis mine Grunde ere andre end de, der foresvæve idetmindste nogle af Udvalgets Medlemmer. Thi mine Grunde ere blandt andre de, at der findes blandt Instituter med særlige Fonds saadanne Instituter, der ere og have fra Krilbs Tid været selvstændig kommunalt udviklede, saa jeg finder, at vi ville træde saadanne Instituter — jeg mener ikke alle, men nogle af dem — for nær ved paa denne Maade at gaae i Detail med, hvad de bruge til deres Fornødenheder. Jeg antager, og forsaavidt er jeg enig med Udvalget, at det ingen god Poste-

ring er at have Instituter med særlige Fonds, og allerede af den Grund kan jeg — ligesaa lidt som Udvalget — tilraade at forsøge disse endnu med et, nemlig Folketirken. Jeg mener i det Hele taget, det ikke er godt, at man centraliserer for Meget i Bestyrelsen og Lovgivningen; jeg finder, at man skal saavidt muligt agte den Selvstændighed, der har en Art kommunalt Præg. Der er vistnok Mange her i Salen, der mene, at vi ikke skulle betræde Centralisationsbanen yderligere, skjøndt de maastee i foreliggende Spørgsmaal mene, at den burde betrædes. Jeg antager, at det ikke er gavnligt for vedkommende Gjenstande, som saaledes blive centraliserede, og at deres Interesser ikke saa fuldstændigt varetages paa denne Viis, som hvis der overlodes dem mere Selvstændighed, naturligviis dog altid under lovligt Tilsyn.

Jeg kan ikke betragte Folketirken anderledes end som Thændehaver af særlige Fonds. Der er et Mellemværende i saa Henseende imellem Kirken og Staten, som er meget langt rækkende og ogsaa meget indviklet at oprede, thi det har sin Begyndelse i de ældste Tider. Der have vi nu, som vigtigste Indtægt for Kirken, Tienden; den har vistnok Staten hjulpet Kirken til at faae, men det er dog Kirken, der har faaet den fra Begyndelsen af. (Tscherning: den katolske Kirke) Ja, gaaffe rigtig, men naar man ikke vil, at Kirken længere maa beholde den, saa troer jeg dog ikke, at Staten er bevrettiget til at tage den; men hvor skal den da blive af, skal den gaae tilbage til Tiendehyderne? Det vilde jo være en vidunderlig Fremgangsmaade. Jeg antager, at dette har været en af Grundene for den grundlovgivende Rigsforsamling til ikke at drage Tienden ind, hverken under Statskatter eller under de kommunale Skatter; thi den er hverken indbraget under det Ene eller det Andet. Hvorledes nu end Spørgsmaalet vil blive besvaret med Hensyn til Tienden, forekommer det mig aldeles utvivlsomt, at Kirken eier, hvad der særligt er Leget til den; det forekommer mig ikke, at der paa nogen Maade kan reises mindste juridiske Tvivl om, at det er Kirkens Eiendom.

Men paa den anden Side har ogsaa fra Krilbs Tid, kan jeg sige, Staten blandt sig